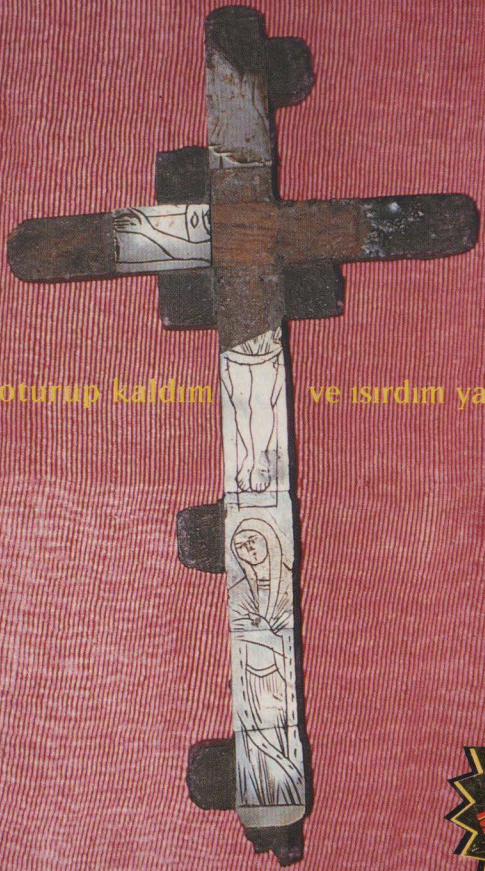
GOETHE

Dilsiz gibi oturup kaldım ve ısırdım yanan dudağımı

DÜNYA ŞİİR MİTOSLARI

GENDAŞ KÜLTÜR

Dünya Şiir Mitosları 4

Yeni Seri 340
Johann Wolfgang von Goethe
Türkçesi: Arif Gelen / Gültekin Emre
©Gendaş A.Ş. 2002
Editör: Adnan Özer
Kapak Fotoğrafı: Hikmet Koç
Kapak Tasarımı: Gendaş Kültür Yapım
Grafik Uygulama: Nevruz Kıran
Kapak Tipografi: Mithat Çınar
Teknik Hazırlık: Fatma Dündar
ISBN: 975-308-415-3
Birinci Baskı: Ekim 2002
Kapak, İç Baskı ve Cilt: Kaya Matbacılık 0 212 (656 62 20)
Gendaş A.Ş., Çatalçeşme Sk. No: 19 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 512 33 86 - 512 94 67 (Pbx) Faks: 520 82 12
e-mail: gendas@ixir.com

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

Roma Ağıtları

Türkçesi: Arif Gelen / Gültekin Emre

GENDAŞ KÜLTÜR

I

Söyleyin bana taşlar, konuşun ey yüksek saraylar!
Bir şey söyleyin, sokaklar!
Kıpırdamıyor musun, ey Roma?
Evet, kutsal duvarlarının arasında her şey ruh,
ölümsüz Roma! Yalnızca her şey henüz
bana karşı suskun.
Ah, bana kim fısıldadı, hangi pencerede gördüm
beni dağlarcasına canlandıran tatlı yaratığı.
Ona gidip gelirken geçtiğim yolları durup
dinlenmeden,
henüz bilemiyor muyun, boşa mı harcıyorum
değerli zamanı?
Daha seyrediyorum kiliseyi ve sarayı,
yıkıntıları ve sütunları,
geziden güzelce yararlanışı gibi dikkatli birinin.
Yakında geçecek bu da! Artık kalacak tek bir tapınak,
Aşk tanrısının tapınağı, sırdaş olanı o karşılayacak.
Bir dünyasın sen, ey Roma!
Ama aşksız dünya dünya olmazdı, Roma da Roma.

II

Onurlandırın, kimi isterseniz!
İşte güvenli ellerdeyim sonunda!
Güzel hanımlar ve siz, kibar çevrenin beyleri,
sorun amcaları, yeğenleri, yaşlı teyzeleri ve halaları,
ve sıcak söyleşiyi izlesin üzüntülü oyun!
Ötekiler, siz de bana gelin, büyük ve küçük,
beni umutsuzluğa yaklaştırdığınız bu halkalarla!
Yineleyin, siyasal ve amaçsız, her görüşü,
her görüşü Avrupa boyunca öfkeyle izleyen gezgini.
Böyle izledi Malbrough'u küçük şarkı da,
gezgin İngiliz'i,
bir zamanlar Paris'ten Livorno'ya, Livorno'dan
Roma'ya, sonra da ta Napoli'nin aşağısına dek,
eğer İzmir'e de giderse,
Malbrough! Orada da karşıla onu, Malbrough!
Liman şarkısıyla.
Ve her adım başı işitmek zorunda kaldım
bugüne dek azarlandığını halkın,
azarlandığını kralların öğüdünün.
Olur olmaz bulup çıkarmayın beni artık
sığınağımdan aşk tanrısının, prensin verdiği,
krallığın koruduğu.

Burada örtsün beni kanatlarıyla;
en sevdiğim korkusuz, Romalı gibi düşünür,
öfkeli Gallilerden çekinmez;
hiç sorup soruşturmaz yeni öyküyü,
gözetir kendini verdiği erkeğin isteklerini.
Onunla eğlenir, özgür, dinç yabancıyla,
dağlardan ve kardan, ahşap evlerden anlatanla;
paylaşır bağrında tutuşan alevleri, sevinir
Romalı gibi önemsemediğine altını.
Ayırtılmış masaları iyi donatılmış, giysileri,
onları operaya götürecek arabaları eksik değil.
Ana ve kız seviniyorlar kuzeyli konuğa,
yabancı da hâkim Romalının göğsüne ve bedenine.

III

Üzülme sevgilim,
bu kadar çabuk teslim olduğuna bana!
İnan ki, düşünmüyorum senin için
kötü ve adi bir şey.
Daha çok aşk tanrısının okları etkili: Birkaç çizik,
hasta eder yıllarca gizlice akan zehir yüreği.
Güçlüdürler çok, yeni bileylenmiş, oysa ötekiler,
işler iliğe dek, birden tutuştururlar kanı.
Kahramanlar döneminde, severken tanrılar
tanrıçaları, izlerdi gözleri tutku,
tutkunun tadını çıkarına.
İnanır mısın, uzun uzun düşündüğüne
aşk tanrıçasının,
Bir zamanlar İda yamaçlarında
hoşlanınca Ankhises'ten?
Uykuda öpmeseydi Luna güzel delikanlıyı,
acele, kıskanarak Aurora onu uyandırırdı.
Hero Leander'i gördü gürültülü bir eğlencede
ve hemen sevdalı attı kendini
gecenin dalgarındaki ateşe.
Rea Silvia yürüyor ağır ağır, soluk bakire, Tiber'den
su almaya iniyor, yakalıyor onu hemen Tanrı.

Mars oğullarını döller böylece!
–İkizleri emzirdi bir dişi kurt
ve kendine dünyanın prensesi diyor Roma.

IV

Dindarız biz sevdalılar,
saygılıyız bütün uysal şeytanlara,
isteriz her tanrının, her tanrıçanın bize yakınlığını.
Ve böylece benzeriz biz size Romalı galipler!
Tanrılarına evler sunarsınız dünyanın bütün
halklarının, ister siyah,
ister eski graniti kadar sert olsun Mısır'ın,
ya da bir Yunanlı beyaz, çekici,
mermerden yontsun onları.
Ölümsüzlere kızmayın ama,
özellikle biz buhurun enfes biçimini saçtığımızda
tanrısalların birine.
Evet, içtenlikle sizden yanayız biz, kalıcı dualarımız,
günlük görevimiz birinedir özellikle.
Muzip, keyifli ve ciddi eğlenceler düzenleriz gizlice,
ve tüm sevenlere susmak yakışır elbette.
Ah çirkin eylemlerimizle intikam tanrıçasının
peşimize düşmesine neden olduk, sonra da o güzel
görevden gönlümüzü uzak tutacak yerde,
göze aldık Zeus'un sert yargısına katlanmayı
dönen tekerlekte ve kayalarda.
Bu tanrıçanın adı fırsatır, tanıyın onu!

O görünür size sık sık, hep başka bir biçimde.
Proteus'un kızı olabilir o, döllenmiş Thetis'le,
aldatmıştır onun değişen hilesi kimi yiğidi.
Şimdi de kandırır kız deneyimsizi, ahmağı;
uyuklayana takılır hep, kaçar uyanık olanın
yanından; severek hemen teslim olur
yalnızca hızlı ve çevik erkeğe;
bulur böylesi kızı uysal, oynaş, zarif ve sevimli.
Bir zamanlar görünmüştü bana da esmer bir kız,
saçları siyah ve gür, sarkıyordu alnından aşağı,
güzel boynunu çepeçevre sarıyordu kısa bukleleri,
örgüsüz saçları kıvrım kıvrımdı tepesinde.
Ve onu tanıyamadım, yakaladım koşarken;
severek o da bana sarıldı
ve istekle karşılık verdi öpücüğüme.
Ah, ne mutlu olmuştum!
–Ama sessizce geçti zaman,
ve benim yapım, Roma'nın örgüleri, sizden.

V

Klasik toprağın üstünde duyumsuyorum kendimi
neşeli, coşkulu;
Önceki ve şimdiki dünya daha gür,
daha çekici sesleniyor bana.
Burada eskilerin öğüdünü tutuyorum,
karıştırıyorum yapıtlarını
çalışkan ellerimle, her gün yeni zevkler tadarak.
Ama geceleri bir başka uğraştırıyor beni
aşk tanrıçası;
yarı yarıya öğrensem de, iki kat mutluyum.
Bu da öğrenmek değil mi, güzel göğüslerin
biçimini araştırıyor, elimi kaydırıyorsam
kalçalardan aşağı.
O zaman iyice anlıyorum mermeri;
düşünüyor ve kıyaslıyorum,
duyan gözle görüyor, duyuyorum gören elle.
Günde birkaç saatimi çalıyorsa sevgilim,
karşılığında gecenin saatlerini veriyor bana.
Zaman geçmiyor hep öpücükle,
konuşmalar da var akıllıca;
uyku bastırınca onu, uzanıyor
ve daha çok düşünüyorum.

Sık sık onun kolarında şiir de yazdım
ve Hexameter ölçüsünü parmaklarımla
yavaşça saydım onun sırtında.
O sevimli uykusunda soluyor,
soluğu ateş gibi ta en derinine işliyordu göğsümün.
Şimdi aşk tanrısı üflesin lambayı
ve düşünsün zamanı,
Triumvir'e de sunmuştu aynı görevi.

VI

"Gaddar adam, üzebilir misin böyle sözlerle beni.
Seven erkekler sizde böyle acı ve sert mi konuşur?
Yakınıyorsa benden halk, katlanmalıyım buna!
ve benim suçum yok mu?
Var, ah! suçum seninle birlikte olmak!
Bu giysiler, kıskanç komşu kadınların tanıklıkları,
dul kadının artık tek başına
kocasına ağlamadığına ilişkin.
Hiç düşünmeden sık sık ay ışığında
çıkıp gelmedin mi,
gri, koyu renkli paltoyla, saçların arkada toplu?
Şaka da olsa kendin dinci maskesini seçmedin mi?
Haydi bir kilise adamı olsun!
İyi bir kilise adamısın sen.
Bu dinci Roma'da, inanılır gibi değil,
ama yemin ederim:
Hiçbir din adamı benim sevişmemden hoşlanmadı.
Ne yazık ki çaresizdim! ve genç
çapkınlarca tanınmıştım;
Falconieri sık sık gözlerimin içine bakardı;
ve Albani'nin bir çöpçatanı beni, önemli kâğıtlarla,
kandırıp yollardı kimi Ostia'ya,

kimi Dört Çeşme'ye.
Ama gelmeyen o kızdı.
Bu nedenle derinden kinlendim kardinale
ve mor çoraplı yardımcısına.
Çünkü: 'Aldatılan hep siz kızlar olursunuz sonunda,'
dedi babam, annem işi pek ciddiye almadıysa da.
Ve sonunda ben de aldatılmış oldum!
Darılırsın görünüşte yalnızca bana,
çünkü sıvışmayı düşünürsün.
Def ol! Siz kadınlara yaraşmazsınız!
Taşırız çocukları yüreğimizin altında
ve böyle taşırız ağırbaşlılığı da;
oysa siz erkekler, silkeler atarsınız gücünüz
ve tutkunuzla sevgiyi de sevişmelerinizle birlikte!"
Böyle konuştu sevgilim ve aldı küçüğü sandalyeden,
öperek bağrına bastı, gözlerinden yaşlar boşandı.
Ve utançla oturup kaldım,
insanların düşmanca sözlerinin
bendeki sevimli izlenimi lekelemesiyle!
Karanlıkta bir ateş yanıyor bir an ve buharlaşıyor,
su korların üstünü hızla ve birden kaplayınca;
ama kor temizleniyor hemen,
dağıtıyor bulanık buharları;
yeniden ve yükseliyor daha güçlü ve parlak bir alev.

VII

Ah, nasıl da neşeli buluyorum kendimi Roma'da!
geçmişi anıyor, düşünüyorum orada beni
en kuzeyde saran iç karartıcı günleri,
kapalı göğü ve başımın üstüne çöken ağırlığı,
renksiz ve anlamsız bir dünya sarıyor bitkin insanı,
kendimin üstünde ben, doyumsuz ruhun
ararken karanlık yollarını, dalıp gitmişim sessizce.
Şimdi parlak göklerin parıltısı aydınlatıyor alınları;
Apollon çağırıyor, tanrıyı, biçimleri ve renkleri.
Yıldızlarla ışıl ışıl gece, çınlıyor güzel türkülerle,
daha parlak ışık saçıyor ay bana kuzeyin gündüzünden.
Bu ne mutluluk benim gibi ölümlüye!
Düşte miyim? Kabul eder mi Jüpiter Baba
ölümsüz evine bu konuğunu?
Ah! buraya uzanıyor, ellerimi dizlerine uzatıyor,
yalvarıyorum. Jüpiter Xenius, duy beni!
Söyleyemem içeriye nasıl girdiğimi;
yakaladı gezgini gençlik tanrıçası, çekti beni salona.
Sen ona bir Heros alıp götüreyim dedin mi?
Şaşırdı mı dilber? Bağışla!
Bırak bana yanlışın kazancını!
Kızım Fortuna'yı, onu da! En değerli armağanları

dağıtır o bir kız olarak, canı nasıl isterse.
Konuksever bir tanrı mısın sen?
Öyleyse bu konuk dostu
Olympos'undan indirme bir daha yeryüzüne!
"Şair, nerelere tırmanıyorsun?"
–Bağışla beni! Yüce Capitol Dağı sana
ikinci bir Olympos'tur.
Bana katlan, Jüpiter, burada,
ve Hermes indir beni sonra,
Cestius'un geçirip gömütünü, sessizce Orcus'a.

VIII

Eğer bana dersen, çocukken, sevgilim,
insanların hoşlanmadığını senden,
seni istemediğini annenin,
büyüyünceye ve sessizce gelişinceye dek,
inanırım; düşünürüm o zaman seni
olağanüstü bir çocuk olarak.
Biçimi ve rengi yoktur asma çiçeğinin de,
ama üzümler olunca, can atar insanlar ve tanrılar.

IX

Sonbaharın parıltısı
çevreyi güzelleştiren ocağın alevinde,
çıtırdıyor ve parlıyor, ne çabuk!
çırpılardan hızla yükseliyor.
Bu akşam daha çok sevindiriyor beni; çalı çırpı
demeti kömürleşmeden, küllere karışıp gitmeden,
geliyor sevdiğim kız.
O zaman çırpılar ve odun alevi,
ve ısınan gece oluyor bize enfes bir bayram.
Sabah erkenden hızla terk ediyor aşk yuvasını,
uyandırıyor küllerin içinden alevleri yeniden.
Çünkü aşk tanrısı gülümseyerek vermiş bu yeteneği,
kül haline hiç gelmeyen sevinci uyandırabilmeyi.

X

İskender ve Sezar, Henri ve Frederik,
bu büyükler, yarısını bana verirlerdi
kazandıkları ünün,
bağışlasaydım bir tek gece bu yatağı onlara;
oysa zavallıları, kıpırdatamıyor
Orkus'un haşin gücü.
Sevin öyleyse, atik kişi, aşkın ısıttığı yuvadan,
korkunç Lethe'ye ayağını kaptırmadan kaçışına

XI

Ey güzeller, birkaç yaprak koymuş şair
temiz mihrabınızın üstüne, yanına da goncaları.
Ve avunmuş bununla. Sanatçı sevinir işliğine,
etrafında bir Pantheon görürse hep.
Jüpiter eğiyor tanrısal alnını
ve Juno da kaldırıyor onu;
ortaya çıkıyor Phoebus, sallıyor bukleli başını;
soğukça aşağı bakıyor Minerva, ve Hermes,
hafifçe, yana çeviriyor bakışlarını, muzipçe
ve aynı zamanda nazik.
Ama Bachus'a, yumuşakça, düşleyene,
kaldırıyor Cyther tatlı istekle dolu bakışlarını,
mermerde ıslak daha kendisi.
Onun sarılışındaki mutluluğu düşünüyor hep
ve parıldıyor soru:
O güzel oğul yanımızda mı olmalıydı?

XII

Duyuyor musun, sevdiceğim,
Flamina yolundaki neşeli sesleri?
Tarla işçisi onlar; dönüyorlar evlerine,
uzak yolları, bitirdiler Romalının hasadını,
Ceres için çelenk örmeyi istemeyenin.
Törenler düzenlenmiyor artık büyük tanrıçaya.
Palamut yerine yenecek altın sarısı buğday verene.
Gel ikimiz sessizce bayram sevinci yaşayalım!
İki sevgili de bir araya gelmiş halk demektir.
Bir şey duydun mu o mistik törenlerden,
Eleusis'ten buraya dek galipleri izleyen?
Yunanlılar düzenlemişti onu ve bağıranlar
hep Yunanlıydı,
Roma'nın duvarları içinde bile:
"Gelin kutsal geceye!"
Yaklaşmadı ölümlü; titredi o zaman bekleyen acemi,
temizliğin sembolü beyaz bir giysiye bürünmüş.
İçeri kabul edilen şaşkınlıkla dolaştı arasında
garip kişilerin; dolaşıyormuş gibi oldu düşünde:
Çünkü burda sürünüyordu yılanlar yerlerde;
kapalı kutuları, üstleri başaklarla süslü,
taşıyıp duruyordu kızlar;

papazların davranışları anlamlıydı
ve mırıldanıyorlardı;
sabırsızca ve üzüntüyle koştu çömez ışığa.
Birçok denemeden ve sınavdan sonra anca anladı o,
kutsal halkanın garip resimlerde gizlendiğini.
Ve gizlice, büyük tanrıça Demeter
birinde yaklaşır bir yiğide,
vaktiyle güçlü Girit Kralı İasion'a
sunar ölümsüz teninin tatlı gizliliklerini.
Girit mutlu olmuştur!
Gelin yatağından tanrıçanın başaklar fışkırmıştır
ve zenginleştirmiştir toprağı tohum.
Oysa ötekiler kavruluyordu susuzluktan;
savsamıştı çünkü aşkın zevkine dalan
Ceres güzel mesleğini.
Sırdaş olan şaşkınlıkla dinledi masalı,
en sevdiğine işaret verdi
–Anlıyor musun şimdi, sevgilim, işareti?
O büyük mersin ağacı gölge veriyor kutsal bir yere!
Bizim mutluluğumuz zarar vermez dünyaya.

XIII

Aşk tanrısı muziptir, ve ona kim güvenirse, aldanır!
Kurnazca sokuldu bana:
"Yalnızca bu kez güven bana!
Dürüstüm sana karşı;
diyecek yok yaşamına ve şiirine,
yürek borcu duyarım buna, eğilirim saygıyla.
Bak, senin için geldim Roma'ya;
isterim bu yabancı yerde sana bir iyilikte bulunmayı.
Her seyyah yakınır, iyi saygınlık görmemekten;
aşk tanrısının önerdiği kişi iyi ağırlanır.
Şaşkınlıkla seyrediyorsun eski yapıların kalıntılarını,
ve bu kutsal yeri dolaşıyorsun anlamlı.
Çok saygılısın değerli yapıtların kalıntılarına
kimi sanatçılardan kalan, ziyaret ederim onları işlikte.
Bu kişileri yaratan benim!
Bağışla, övünmemi bu kez; kabul ediyorsun,
sana söylediklerimin, doğruluğunu.
Bana karşı görevinde oldukça gevşeksin,
nerde güzel biçimler,
nerde renkler, nerde kaldı
parlak buluşlarının parıltısı?
Gene yaratıcı olacak mısın, dostum?

Yunanlıların okulu
hep açık kaldı, kapamadı yıllar kapısını.
Ben, öğretmen, ölümsüz gencim hep
ve severim delikanlıları.
Aklı yaşından öte diye sevmem seni!
Canlan! İyi anla beni!
Antikçağ yeniydi, yaşarken o mutlu kişiler!
Mutlu yaşa, ve öylesine ki içinde geçmişi yaşa!
Şarkının konusunu nereden alacaksın?
Ben vermeliyim onu sana,
yüksek üslubu da sana yalnızca aşk öğretir."
Bunları söyledi sofist. Kim karşı gelebilirdi ona?
Ve ancak peşinden gitmeye alışkın ben,
hükümdar emredince.
–Ama, hainlik ediyor, verirken konusunu şarkıların,
ah! çalıyor benden zamanı, gücü ve yaratıcılığı.
Bakışlar, el sıkışlar ve öpücükler, okşayıcı sözler,
olağanüstü duyguların hecelerini alıp verir
sevişen çift; fısıldaşma boş konuşmalara dönüşür,
kekeleme de sevimli söze:
Böyle bir türkünün ölçüye gelmez kalıbı.
Seni, Aurora, nasıl tanıdım esinin koruyucusu olarak!
Seni de baştan çıkardı mı, Aurora, uçarı,
aşk tanrısı?

XIV

Işığı yak bana, evladım!
–"Daha aydınlık; tüketiyorsunuz
yağı ve fitili boşuna. Kapamasanıza pancurları!
Evlerin ardında yitiyor güneşimiz,
dağların ardında değil!
Yarım saat var daha gece çanına."
Uğursuz! denileni yap hadi!
Sevgilim bekliyor beni;
beni avut, lambacık, gecenin sevimli habercisi!

XV

Sezar'ın peşinden gitmezdim uzak
Britanya adalarına,
Beni meyhaneye çekip götürdü Tanrıça Flora!
Çünkü benim için üzüntülü kuzeyin sisleri
kötüdür güneyin çalışkan pirelerinden de.
Ve en güzeli bugünden size selam meyhaneler,
armağan size,
Osteryan dediği yerler Romalının tüm inceliğiyle;
çünkü gösterdi bugün bana sizi sevgilim,
yanında amcası,
benimle olmak için sevgilimin
sık sık aldattığı o iyi adam.
Buradaydı masamız, Almanlar yavaşça sardılar onu;
karşıdaki çocuk annesinin yanında yer aradı,
ikide bir bankı itti ve ne de güzel yaptı,
sevgilimin yüzü biraz,
boynu tamamen bana yaslandı.
Çok sesli konuştu, her Romalı kadın gibi,
sâkilik yaparken,
çevirdi gözlerini bana,
doldururken tutturamadı kadehi.
Şarap masaya döküldü, o da güzel parmağı ile,

sıvıdan halkalar çizdi tahtanın üstüne.
Yazarken adımı kendi adına doladı; tutkuyla hep
izledim küçük parmağı, o da sezmiş olmalı bunu.
Sonunda çabucak çizdi Romen rakamının beşini
ve önüne de bir çizgi. Ben görünce de,
çiziverdi hemen iç içe halkalar, silmek için yazılanı;
ama o güzel dört yerleşiverdi gözümün içine.
Dilsiz gibi oturup kaldım
ve ısırdım yanan dudağımı,
yarı şaka ve zevkle, yarı istekli, yaralandım.
Geceye daha çok var! Daha dört saat beklemek gerek!
Yüce güneş, duruyor ve seyrediyorsun Roma'nı!
Görmedin ve göremeyeceksin
bundan daha büyüğünü,
papazın Horas'ın coşkuyla söz verdiğini.
Ama bugün durdurma beni, ve çevir bakışlarını
Yedidağlar'dan erkenden ve istekle!
Bir şairin hatırına kısalt görkemli saatlerini,
tutkulu bakışlarla çevir hemen yüksek duvarlara,
kubbe ve sütunlara sonra da, ve dikili taşlara!
Dal denize hemen, yarın erkenden görmek için,
yüzyılların sana verdiği tanrısal zevki:
Bu ıslak, kamışlarla kaplı kıyıları,
bu ağaçlarla çalıların koyu gölgeli yüksekliklerini!

İlkin pek az ev vardı; sonra gördün birden
kaynaştığını halkla mutlu haydut kalabalığının.
Her şeyi getirip yığdılar üst üste şuraya;
pek bir şey kalmadı çevrede görebileceğin.
Gördün burda bir dünyanın oluştuğunu,
gördün sonra burda
yıkıntılardan yeniden oluşan
daha büyük bir dünyayı!
Senin ışığında onu uzun uzun seyredebilmek için,
kurnaz Parze bir ip uzatsın bana yavaşça!
Ama acele etsin, o güzel bezeli zaman!
–Ne mutlu! Duyuyor muyum onu?
Hayır; evet duyuyorum üçünü de.
Evet, sevgili esin perileri,
yine ayaklandınız uzunluğuna
zamanın, beni sevgilimden ayıran süreye.
Hoşça kalın!
Ben acele ediyorum ve siz sakın alınmayın;
yüce ruhlular, siz öne çıkarırsınız hep aşk tanrısını.

XVI

"Niçin, sevgilim, bugün bağa gelmedin?
Yapayalnız, söz verdiğim gibi,
bekledim yukarda seni."
Güzelim, girer girmez içeri, iyi ki gördüm amcayı,
kütüklerin yanında çalışıyordu, eğilip kalkarak.
Gizlice tüydüm dışarı.
"Ah, nasıl yanlış davranmışsın!
Bir korkuluktu o yalnızca, senin ürktüğün!
Bir şeydi eski giysi ve kumaşlardan
örerek yaptığımız;
ben de çalıştım onun için, demek bana yaramadı."
İşte ihtiyarın istediği oldu;
en özgür kuşu ürküttü bugün,
aldı elinden aşk bahçesini ve kız yeğenini.

XVII

Kimi sesler öfkelendirirdi beni, en çok kızdığım ise
köpek havlamasıydı; havlama parçalardı kulağımı.
Oysa bir köpeği dinlemek hoşuma gidiyor şimdi
bağırıp havlarken, komşunun eğittiği köpek;
çünkü o havlıyordu vaktiyle sevgilime, gizlice
bana gelen, ve nerdeyse açığa vuruyordu gizimizi.
Şimdi, –duydukça havladığını onun,
şöyle düşünürüm, geliyor!
Ya da düşünürüm beklenenin geleceği zamanı.

XVIII

Bir şey var ki, bana her şeyden daha sıkıcı,
bir şey ki, benim için dayanılmaz,
tüm sinirlerimi ayağa kaldırır,
yalnızca düşünmek bile onu. İstiyorum bunu size,
dostlarım, açıklamayı:
En sıkıcı olan yatağın yalnızlığıdır geceleyin;
oysa daha da kötüsü,
aşkın yolunda korkmak yılanlardan
ve haz güllerinin altındaki zehirden,
doruğa ulaştığı anda en büyük mutluluğun,
yaklaşırsa dalgınlığına fısıltıyla kaygı.
Bu nedenle Faustine mutlu eder beni;
paylaşır yatağı
benimle severek ve korur bağlılığıma sadıklığını.
Gezgine engel olmak ister aceleci gençlik;
seviyorum, sahip olduğumun tadını
uzun uzun çıkarmayı.
Ne büyük mutluluktur!
karşılıklı doyumsuz öpüşleri,
soluğu ve yaşamı huzurla emişimiz ve içişimiz.
Böyle çıkarırız tadını uzun gecelerin; dinleriz,
kucak kucağa sokulup,

fırtınayı ve yağmuru ve sağanağı.
Derken ağarır gün böylece; getirir saatleri
yeni çiçekleri, süsler bayram gibi günümüzü.
Bağışlayın bana, Romalılar, mutluluğu,
ve herkesin olsun
ilkin dünya nimetlerinin tümü
ve sonra da tanrınınkiler.

XIX

İyi bir adı zor saklarız kendimize;
çünkü Fama aşk tanrısı ile,
biliyorum, hükümdarım, kavgalıdır.
Biliyor musunuz siz de,
neden birbirlerine kinlendiklerini?
Eski bir öyküdür bu, ama anlatayım gene de.
Her zaman güçlü tanrıça, toplum için
vazgeçilmezdir; ne de olsa onundur ilk söz.
Bu yüzden oldum olası, tüm tanrılar katında,
madensi sesiyle, büyükler ve küçüklerce sevilmezdi.
Çünkü ünüyle vaktiyle övünüp durmuştu,
yaptığından Jovis'in güzel oğlunu
tamamen kendine köle.
"Herkülümü yöneten bendim vaktiyle,
ey tanrıların babası,"
diye haykırır gururla, "Sana geldim yeniden.
Herkül değil artık o Alkmene'nin doğurduğu;
onun bana saygısı kendini dünyada tanrılaştırır.
Bakınca Olympos'a, sanırsın ki,
o bakıyor güçlü dizlerine senin: Bağışla!
Yalnızca gökten bana
bakar en onurlu adam olarak, yalnızca beni

kazanmak için,
yürür güçlü ayağıyla yavaşça
kimsenin geçmediği yollardan;
ama rastlıyorum ben de ona bu yollarda
ve övüyorum adını baştan,
eylemine başlamadan önce.
Beni başgöz ettin onunla vaktiyle;
Amazonları yenen olacak benim de,
ve sevinerek diyorum ona eşim!"
Herkes susuyordu; kızdırmak istemediler övüngeni:
Çünkü düşünür diye, darılınca,
kolaycacık kötü bir şey.
Aşk tanrısı fark etmedi onu; çekildi kenara,
yiğidi soktu fazla uğraşmadan
güzellerin gücü altına.
Şimdi gizliyor çiftini;
onlara yüklüyor aslanın yükünü
omuzlarının üstünden ve yaslıyor
lobutu da zorla oraya.
Çiçeklerle süslüyor üstten
yiğidin dimdik olmuş saçlarını,
şakadan uzanan yumruğuna asıyor cepkenini.
Böylece oluşturuyor şakacı grubunu;
sonra koşarak, tüm Olympos'a sesleniyor:

"Görkemli işler oldu!
ne dünya, ne gök, ne de yorulmayan güneş
yolun sonsuzluğunda görmedi böylesine tansık!"
Herkes koştu; inandılar şakacı delikanlıya,
ağırbaşlı konuşmuştu çünkü;
ve Fama da, kalmadı ondan geri.
Adamın böyle çok kötülendiğini görünce sevineni,
düşünün hele! Yuno. Güldü aşk tanrısının yüzü.
Oysa Fama, utanmış, sıkılmış, çaresizleşmişti!
Önce güldü yalnızca: "Maskedir, tanrılar, bunlar!
Yiğidimi ben, çok iyi tanırım!
Trajedi oyuncularının en iyileri bizdedir!"
Ama hemen acıyla gördü ki, bu odur! –
Volkanların binde biri kadar sıkılmadı,
kadınını güçlü dostuyla ağın altında görmekten,
işini bilen ağ tam zamanında sardığında onları,
birbirine sarılanları yutmuştu, sarmıştı sevişenleri.
Delikanlılar ve sevindiler,
Merkur ile Baccaus! İkisi de
itiraf etmek zorunda kaldılar, bu harika kadının
göğsünde dinlenmeyi düşünmenin güzel olduğunu.
Yalvardılar:
Volkan, onları henüz ayırma!
Bırak onlara bir daha bakalım!

Ve ihtiyar da boynuzlunun tekiydi,
onları sımsıkı tuttu.
–Oysa Fama, öfkeden köpürerek, sıvıştı hemen.
O günden beri ikisi arasındaki düşmanlığın
sonu gelmedi;
Yiğitleri nasıl kendine ayırdıysa, sıra oğlanda.
Kim onu çok sayarsa,
hemen bilir adamı yakalamasını,
ve en dürüst kişiye saldırır en kötüden.
Elinden kurtulmak isteyeni,
kötülüğün kötülüğü bekler.
Kızlar sunar; onları geri çeviren ahmaklar,
dayanmak zorundadır yayından çıkan
en korkunç oklara:
Adamı adamın üstüne salar,
besler hayvanca tutkular.
Utanç duyan olursa, acısını çekmek zorunda;
ikiyüzlü binbir kötülük serper büyük bir hazla.
Ama o da, tanrıça, izler onu gözüyle kulağıyla;
onu senin yanında görürse,
hemen düşmanlık düşünür,
mağrur bakışıyla ürkütür seni,
aşağılayıcı yüzle, ve öfkeli
erkeğin ziyaretine alıştığı evi, hemen kötüler.

Ve bana da böyle oldu: Biraz acı çekiyorum;
tanrıça, kıskançlığıyla, sürer gizinin izini.
Ama eski bir yasadır: Susuyorum saygıyla;
çünkü Yunanlılar kralların kavgasından çok çekti,
benim gibi.

XX

Şeref ver güçlü erkeğe, özgür, ve yürekli varlığa,
bağışla ona derin gizemi daha fazla.
Kentlerin galibi, ketum! Halkların prensesi!
Sadık tanrıça, yaşamım boyunca bana yol gösteren,
hangi yazgıyı deniyorum? Hallediyor nükteyle esini,
aşk tanrısı açıyor, muzipçe, kapalı ağzımı.
Ah, çok zor olacak, alçaklıkları krallardan gizlemek!
Ne bir taç gizliyor, ne de bir Frigya birliği
Midas'ın uzayan kulağını;
sonra berber keşfediyor onu,
ve ona korku veriyor bu, sıkıyor hemen sır göğsünü.
Onu toprağa gömmek ister, rahatlamak için:
Ama toprak böyle sırları gizlemez;
kamışlar fışkırır, hışıldayıp fısıldar rüzgârda:
Midas, Midas, prens, taşıyor uzun kulaklar!
Gittikçe zorlaşıyor benim için,
güzel bir gizi korumak;
ah, yüreğin yükü dudaklardan boşanıyor kolayca!
Hiçbir sevgiliye güvenemem:
–isterse beni azarlasın;
hiçbir dosta:
–isterse beni tehlikeye atsın.

Büyük sevincimi ağaçlara, yansılayan kayaya
söylemek için artık genç de değilim, yalnız da.
Sana, Hexameter, sana, Pentameter, açılsın gizim,
onun beni gündüz sevindirişi, gece mutlu edişi.
O, birçok erkeğin denediği, düşmez tuzağa,
cesurun arsızca, kurnazın gizlice kurduğu;
akıllıca ve zarifçe sıyrılmanın yolunu bilir,
sevgilisinin onu kuşkusuz tutkuyla beklediği yerde.
Kararsız, Luna, o geliyor! komşu onu görmesin diye;
hışırdat, havalandır yaprakları!
Kimse duymasın ayak sesini!
Ve siz büyüyün ve çiçeklenin,
sevgili şarkılar, devinin
yavaşçacık soluğunda ılık ve sevimli havanın,
ve keşfedin Romalılar borazanların ortalığa
yaydığını, mutlu bir çiftin güzel sırrının sonunu!

XXI

Sandığımdan daha güzel, bu mutluluk, yaşadığım,
aşk tanrısı zekice geçirdi beni tüm saraylardan.
O çoktandır biliyordu, benim de deneyimim oldu,
altından bir odanın neyi gizlediğini duvarlarda.
Siz ona kör, çocuk ve yaramaz deyin, ben tanırım,
zeki aşk tanrısını, seni, hiç aldatılamayan tanrıyı!
Bizi kandıramadı majestelerinin gösterişi,
zarif balkonu, ne de ciddi sarayı.
Çabuk geçildi süslü alçak kapı,
kılavuzu da kabul etti, istekliyi de.
Her şeyi sağladı bana orada,
her yardımı ve her şeyi buldu,
donattı günümüzü taze güllerle.
Cenneti bulmadım mı burada?
Ne veriyorsun güzel Borghese'ye?
Nipotina'yı mı, başka ne veriyorsun sevgiline?
Şölen, eğlence, koro, oyun, opera ve balolar,
aşk tanrısını da yağmaladılar sık sık uygun anlarda.
Tiksindirir beni gösteriş ve süs,
ve kalkmaz mı sonunda
sırma işlemeli bir etek tıpkı yündenmiş gibi?
Ya da istemiyor mu dostunu

göğsünde erinçle gizlemeyi,
dilemiyor mu o da onun süslerden
hemen kurtulmasını?
O mücevherlerin, dantelaların,
kırlentlerin, kakmaların
hepsi atılmalı mı mutlu olacak diye sevgili?
Daha yakınındayız şimdi! Düşüyor yün elbisen,
dostun çözer çözmez, buruş buruş yerde.
Acele götürüyor çocuk onu ince ketenden bir örtüde,
sütannenin istediği gibi şakayla yatağa doğru.
İpek örtüsüz ve işlemeli yataksız, duruyor,
ikisi de rahat, özgürce geniş odada.
Alıyor sonra Jüpiter daha fazla Juno'sundan,
iyi olur eğer becerebilirse
onun da ölümlü birisi olmasını.
Mutlu kılıyor bizi gerçek aşk tanrısının sevinçleri
ve sallanan yatağın sevimli gıcırtılı sesi.

XXII

Şairler korosunun aforoz ettiği iki tehlikeli yılanı,
acımasızca şöyle değerlendiriyor
dünya binlerce yıldır,
Piton seni, ve seni, koca ejderha!
Oysa siz çalışkan tanrıların usta elinden çıktınız.
Yok etmiyorsunuz alevden soluğunuz
ve püskürttüğünüz ateşle
artık sürüyü, çayırları, ormanı ve altın tohumlarını.
Peki ama hangi düşman tanrının
gazabına uğradık da
yolladı bize zehirli çamurun doğurduğu canavarı?
Her yere gizlice sokuluyor, ve güzel bahçelerde
pusu kuruyor sinsi solucan, avlıyor eğleneni.
Benden sana, dişi canavar, selam, yiğitliğin ortada,
savunuyorsun cesurca altın elmalarını!
Fakat bu savunma değil ve onun olduğu yerde
bahçeler var, ama savunmaya değer meyve yok.
Gizlice giriyor çalılıklara, kirletiyor kaynakları,
salyası akıyor, çiğin tazeliğini aşk tanrısı zehirliyor.
Ah, ne mutluydun, Lukres!
vazgeçebiliyordun aşktan
tümüyle ve kendini her gövdeye bırakabiliyordun.

Mesuttun, Propers! köle getirirdi sana
orospular Aventinus'tan, Tarpei Korusu'ndan.
Ve Cunthia seni her sevişmede korkuttuysa,
sadık bulmadıysa da seni, fakat buldu seni sağlıklı.
Şimdi sakınan kim, sadakatın sıkıcılığını kırmayı!
Aşkın koruyamadığını, korur şefkat.
Ve orada da, kim bilir! taşkındır her sevinç,
hiç konmaz baş rahatça kadının göğsüne.
Garanti değil evlilik yatağı, güvende değil zina;
Koca, eş ve dost, biri ötekini yaralamış.
Ah, güzel günler! Jupiter'in Olympos'tan gelip,
kimi Semele'ye, kimi Kallisto'ya gittiği.
Onun da işine geliyordu, kutsal mabedin eşiğini
temiz bulmak, severek ve güçlü girdiğini.
Ah, Juno nasıl kızmıştır, aşk kavgasında
eşinin kendisine zehirli silahlar yöneltmesine.
Ama biz tümüyle, yaşlı çoktanrıcılar, terk edilmedik,
gene de bir tanrı var dünyada dolaşıp duran,
aceleci ve faal, onu tanırsınız hepiniz, sayın onu!
O, Zeus'un habercisi, Hermes, tanrının kutsadığı.
Babanın tapınağı yıkılınca, çifte sütunlar
eski saygın görkemin yerini tutmasa da,
oğulun tapınağı hep duracak, ve ölümsüz çağlar
değiştirir sürekli yalvaranı orada teşekkür edenle.

Tek bir şey diliyorum sessizce, sizden, güzeller,
eğer benim bu sıcak yalvarışım
yürekten geliyorsa size:
Koruyun hep küçük, sevimli bahçemi,
uzaklaştırın her kötülüğü benden;
yeter bana aşk tanrısının eli,
ah, boş bulunursan, gene de yosmalara inanıyorum,
kaygısız, korkusuz, ve tehlikesiz hazza.

XXIII

Burada işlerim bahçemi,
burada beklerim aşkın çiçeklerini,
esinin seçtiği gibi, akıllıca paylaştırılır çiçek tarhları.
Meyve veren dalı, altın meyvelerini yaşamın,
mutlulukla dikerim onları, beklerim severek.
Sen de yanımda ol, Priapos!
Ben hırsızlardan korkmuyorum,
ve özgürce toplasın, yesin meyveleri, kim isterse.
Yalnızca dikkat ikiyüzlülere,
düşkünlere, utanmaz canilere;
yaklaşırsa ve göz dikerse biri bu güzel yere,
iğrenirse doğanın saf meyvelerinden,
cezalandır onu arkadan,
önündeki kırmızı kazıkla.

XXIV

Bahçenin köşesinin ardında, duruyordum, son tanrı,
kalsaydım, ve kötü yaralamıştı zaman beni.
Kabak sürgünleri ağmıştı yaşlı gövdeye,
ve patlıyordu daha penis meyvenin yükü altında.
Kuru ve buzlu hava yanımda, kışa adanmış,
sevmem kışı, çünkü kargaları salar üstüme,
beni kirletsinler diye; yaz uşaklar yollar,
onlar, boşalırlar,
utanmadan gösterirler kaba kıçlarını.
Pislik yukardan aşağı! korkuyordum,
pislik olmaktan, bir sünger,
çürük, işe yaramaz bir tahta.

Yalnızca senin çabanla, ey erdemli sanatçı,
yerimi alıyorum tanrıların arasında bana
ve ötekilere uygun görülen.
Jüpiter'in zorla elde edilen tacını sağlama alan kim?
Renk ve fildişi, mermer ve cevher ve şiir.
Severek seyrediyorlar beni yalnızca akıllı erkekler,
ve düşünür herkes böyle,
sanatçının düşündüğü gibi.
Kız, ağırbaşlı kadın yılmaz benden,
çirkin değilim artık, yalnızca müthiş güçlüyüm.

Yarım ayak uzunluğundaki muhteşem organ
şişsin ortasından sevgilinin canı çektikçe,
penis hiç yorulmasın bir düzine figürle
o tadını çıkarıncaya dek
Philaenis'in sanatsal buluşu gibi.

ROMA AĞITLARI

Johann Wolfgang von Goethe, 1786-88 yıllarında ünlü İtalya gezisini gerçekleştirir. Goethe, resmi görevlerinden ve insanlarla olan bağlarından neredeyse bir kaçış amacı taşıyan bu gezi sırasında Akdeniz ortamını -havasıyla, kültürüyle, tarihiyle- Güneylilerin toplumsal karakterini ve klasik sanatı yakından tanıma fırsatı bulur. Gördüklerinin altını çizerken ve yaşadıklarını yazarken onu, en çok insanlar ve doğa ilgilendirir. Goethe, 1785'te İtalya'da yazmaya başlar "Roma Ağıtları"nı ve "Erotica Romana" adını verir. 24 şiirden oluşan yapıt, 1790'da Weimar'da tamamlanır. Şiirlerdeki derin sevgi, Goethe'nin Roma'daki sevgilisi Faustina'ya ve İtalya'dan Weimar'a dönünce Christiane Vulpius'a duyduğu aşkı yansıtır. Roma'daki yaşam ve geçmiş kültür Goethe'ye "Roma Ağıtları"nı yazdırır. Roma'nın tapınakları, sarayları, bahçeleri, renkli kişileri, kadınlar ve Goethe'nin sevgilileri şiirlerde canlı, renkli bir biçimde yer alır. "Roma Ağıtları", kimi eleştirmenlerce ahlaka aykırı bulunup eleştirilmiştir. Schiller ise, şiirleri şöyle savunur: "Şiir yüklü, insancıl ve na-

iv." Bu şiir demeti, 1795'te, yakın dostu Schiller tarafından *die Hören* dergisinde yayınlanır. Goethe, bu şiirlerden son dört tanesini, erotik, daha doğrusu müstehcen sayılacağı için, yayınlamaz. 1914'te eksiksiz olarak yayınlanan Weimar baskısında "Roma Ağıtları"nın tamamı da yayınlanır.

Goethe, bu şiirlerinde lirik, epik ve dramatik anlatımın sınırlarını genişletirken, İtalya gezisinden sonra yaşamını sürdürdüğü Weimer'da, geçmişi çok yoğun yaşadığını da gösterir. Eski Roma ve Yunan mitolojisi şiirlerinde önemli bir yer tutar. "Roma Ağıtları", aslında Roma'ya, geçmişe bir övgüdür. Akdeniz kültürünün hem iklim, hem de doğal güzelliklerinin, sanatsız zenginlikleriyle birlikte, üstelik sonradan, sürekli duygularda yaşatılmasının şiirleridir de bu şiirler. İtalya gezisinin Goethe'yi çok etkilediği, geliştirdiği, sanatını zenginleştirdiği "Roma Ağıtları"ndan da bellidir. Goethe, Roma'yı överken eleştirir de. Tüm övgü ve yergileri Goethe, mitolojinin mitlerini kullanarak dile getirir. Dönemin ünlü edebiyatçılarından Friedrich Schlegel, 1808'de "Roma Ağıtları"nı tanıttığı yazısında şunları söylüyor: "Eski ağıt tipinin üç öğesinin, lirik, epik ve dramatik unsurlarının rastlandığı bu şiirlerde ara sıra parodinin, hafif komik değinmelerin de soluklandığını görürüz. Söz konusu öğelere bunlar da karışmıştır. Ancak asıl anlamlarında değil de, yarı ciddi ve yarı oyunumsu bir maske altında söylendiği için bunlar, çok doğal bir tabana oturmaktadır."

AÇIKLAMALAR

Albani: Eski Roma'da ünlü bir aile.
Alkmene: Mykene kralı Elektron'un kızı. Zeus'la birleşmesinden doğan Herakles'in annesi.
Amores: Latince aşk anlamına gelen Amor, Roma İmparatorluğu döneminde, elinde yaylı okluk bulunan tombul, kanatlı bir çocuk olarak canlandırılmıştır.
Ankhises: Troya kral soyundan olan Assarakos'un oğlu.
Ariadne: Minos'la Pasiphae'nin kızı.
Aurora: Şafak tanrıçası Eos'un Latince adı.
Bacchus: Yunanca Dionysos; Zeus'un oğlu, şarap tanrısı.
Borgese: Eski Roma'da soylu bir aile.
Ceres: Yunan bereket tanrıçası Demeter'in Latince karşılığı.
Demeter: Bereket tanrıçası.
Eleusis: Attika yarımadasında bir kent.
Falconieri: Eski Roma'da ünlü bir aile.
Fama: Roma mitolojisinde, ünü, halk sesini ve dedikoduyu simgeleyen tanrıça.
Fortuna: Romalıların en çok korktukları, en çok tapındıkları tanrıçalardan biri, kör talihin simgesi.
Frederik: Alman İmparatoru büyük Frederik.
Henri: Fransız Kralı IV. Henri.
Herkül: Hercules; Herakles'in Latince adı. Zeus'un oğlu.
Hermes: Titanlar soyundan Atlas'la Pleione'nin kızı Maia'nın Zeus'la bir-

leşmesinden doğmuş; tanrıların, özellikle Zeus'un habercisi.
Hero ile Leandros: Çanakkale'de geçen bir efsanenin kahramanları.
Hexameter: Eski Yunan ve Latin edebiyatında altı heceli dize.
Jovis: Jüpiter; adı Zeus baba, baba tanrı ya da gök tanrı anlamına gelen Dies-piter'den (yani Zeus pater) türemiş olan Jüpiter, aslında Roma Pantheon'unun en eski, en büyük tanrısıdır.
Juno: Yunanca Hera. Homeros destanlarında "inek gözlü", "ak kollu" ya da "altın tahtlı" diye nitelenen Hera (ya da Here), tipik bir Grek tanrıçasıdır: Kavgayı, kini, hıncı ve geçimsizliği imler. Hera, ayrıca, dırdırcı, kıskanç, hırçın, inatçı ve saman altından su yürüten birisidir de, Zeus'un karısı.
Kallisto: Artemis'in sevgilisi.
Lethe: Unutmak anlamına gelen bir fiilden türemiş olan Lethe sözcüğü, allegorik bir tanrıçanın adıdır. Hesiodos'a göre Lethe, kavga tanrıçası Eris'in kızı ve Gece'nin torunudur. Lethe, Hades ülkesinde bir pınar olmuştur, suyunu içen ruhlar geçmiş yaşamlarını ve çektikleri acıları unutup öyle girerler ölüler dünyasına.
Lukres: Eski Roma'da bir şair.
Luna: Adı ay anlamına gelen bir Roma tanrıçası.
Merkur: Mercurius/Hermes -Yağmur tanrıçası.
Minevra: Yunanca; şimşeği ve zekâyı imler.
Orcus: Roma halkının inancına göre, ölümü simgeleyen cin ya da ölüler ülkesinin kendisidir.
Ostia: Roma'ya yakın küçük bir kent.
Pentameter: Eski Yunan ve Latin edebiyatında beş heceli dize.
Philaenis: Lukas ya da Samos adasında yaşamış Yunanlı kadın şair.
Phoebus: Apollon; Zeus'un çocuğu. Güneşi imler ve güzel sanatları, edebiyatı betimler. Kız kardeşi Artemis'tir.
Priapos: Boğaz kıyılarında Lampsakos (Lapseki) kentinin büyük tanrısı. Yunan mitolojisine sonradan girmiş ve epey yer etmiş tanrısal bir varlıktır: Bağları, bahçeleri kem gözlere karşı koruyan bu tanrının en göze çarpan özelliği erkeklik organıdır. Yarım yumru bir adamcık olarak betimlenen Priapos'un Phallus'u (penisi) neredeyse kendisi kadar uzun ve kalıktır.

Propers: Eski Romalı bir şair.
Rea Silvia: Roma kentinin kurucuları Romulus ve Remus'un, ikizlerin, annesi; İllia olarak da bilinir.
Semele: Zeus'un sevgilisi.
Theseus: Dor ırkının büyük kahramanı Herakles'e benzetilen uydurma bir kişidir.
Thetis: Deniz ihtiyarı Nereus'la Doris'ten doğmuş elli Nereus kızından en ünlüsüdür. Akhilleus'un annesi.
Triumvir: Roma'da üçler meclisinin her bir üyesi.

DÜNYA ŞİİR MİTOSLARI

ISBN 975-308-415-3